

ДЕКЛЯМАЦІЇ
НА
ДЕНЬ МАТЕРІ

Накладом і друком „Українського Голосу”
Вінніпег, Канада
— 1937 —

ТЕАТР ДЛЯ ДІТЕЙ І МОЛОДІ

- Монольоги й Діяльози для Дітей і Молоді.** Зміст книжечки складається з 6 монологів і 9 діяльогів .25
- Без Старших.** Комедія в 2-ох діях і **Микольців Подарунок,** комедійка в одній дії15
- Дитяче Свято,** сценічний образок в 2-ох діях і **Ріпка,** сценка-казка для малих дітей15
- Гостина Святого Миколая,** сценічна картина в 2-ох діях10
- Козацькі Діти,** сценічна картина з татарських часів в 2-ох діях10
- Привітні Господині,** комедійка в одній дії і **Химери Славка,** комедійка в одній дії15
- Марусина Ялинка.** Різдвяна песка15
- Лісове Свято.** Купальська песка-казка15
- Сон Місячної Ночі.** Плястова гра в 5 діях30
- Свято Весни.** Сценічний образок на дві дії зі співами та хороводами. Музика І. Лісовика. Річ діється на Великдень30
- У Школі,** сценка на 1 дію і **Подруги** також сценка на одну дію10
- Маємо також на складі інші видання для дітей і молоді. Пишіть по катальог.

UKRAINIAN VOICE

P. O. Box 3626

WINNIPEG

CANADA

СНІП
УКРАЇНСЬКИЙ ДЕКЛЯМАТОР

Третя Частина

С Н І П

Український Декляматор

ПЕРШИЙ ТОМ

ДЛЯ ДІТЕЙ І МОЛОДІ

ЗЛАДИВ МИХАЙЛО КУМКА

ТРЕТЯ ЧАСТИНА

Деклямації на День Матері

diasporiana.org.ua

Накладом і друком „Українського Голосу”
Вінніпег, Канада
— 1937 —

Printed in Canada

Published and Printed by
Ukrainian Publishing Company of Canada, Limited
Winnipeg, Manitoba, Canada.

В ДЕНЬ УКРАЇНСЬКОЇ МАТЕРІ.

(ПРОМОВА НА СВЯТІ).

Сьогодні весь український нарід клонить голову перед тобою, Українська Мамо! Віддає поклін, а ти вітаєш цей день з радістю, бо ти дорого його окупила. Ти заглянула смерті в очі, ти браталася з каліцтвом. А хто почислить твої невиспані ночі, горячі, вогненні сльози, твої подвиги, яким ціну знаєш тільки ти одна!

Тобі природа дає в дарі разом з іменем „мама” іскорку посвяти. Благословенна будь, ти, мамо, що зуміла розжарити цю іскорку в ясне полум'я. Твоє дитя, оگریте теплом любови, освічене ясністю рідної ідеї перейде життя щасливо й не зійде з правої дороги. Благословенна будь!

Благословенна будь і ти, Покровителько, Опікунко! Ти, що виреклася особистого щастя, особистої вигоди й ціле життя трудилася для українського народу виховуючи для него молодь. Ти високо піднесла прапор волі і нам усім являєшся Мамою. Перед Тобою клонить голову український нарід, а на Твоє благородне чоло кладе лавровий вінок, украшений жемчугами, такими дорожочінними, як Твоя душа, повна посвяти.

А до Тебе, Мамо, що задивлена в себе годиш своїм пристрастям і забаганкам, кличемо: нема більшого щастя, як бачити своїх найближчих вільними, чесними громадянами, нема біль-

шої розкоші, як почуття сповненого обов'язку. Давна, відвічна правда, що від жінки, яка лише собі догоджує, йде упадок; також правда, що від жінки, яка живе посвятою для родини, для народу, прийде вся обнова.

Українська Мамо! Сьогодні Твоє свято. Мені не вільно наводити хмари на Твоє погідне чоло, але ніде правди діти... Якби у нас загал жіноцтва давав тільки посвяти, як його-одиниці, ми булиб давно засіли у народів вольних колі.

Не кидаю каменем й на Тебе, страдальнице, що бита обставинами, недоцінювана найближчими, тягнеш свій важкий плуг, своє ярмо в п'їтмі, не бачиш ясної зорі, яка вказує дорогу до щастя, до кращої долі.

Не кидаю каменем і на тебе, розніжнена, екзотична квітка, що тебе від колиски годували казкою про заворожену царівну на шкляній горі та про прегарного лицаря на білому коні.

Але тепер годі! Всему край! Стоїмо над берегом пропасти. Падуть в руїну здобутки дідів та батьків. Українська мати мусить спішити на ратунок, мусить дати обнову.

Українська мамо! З твого серця, через твої руки переходить кожна одиниця, а з тих одиниць виходять колись герої, а вони творять силу нації. Хто вгадає, чи це маленьке немовля, що тепер безпомічно ручки до тебе витягає, не стане колись героєм, не поведе тисячі й мільйони за собою?! Ти мусиш вічно про це пам'ятати, вціпляти свідомість, що краще дати зломитися, чим зігнутися, що це відвічна правда, що лише „в своїй хаті своя правда і сила і воля”. Від Тебе, українська Мамо, залежить, чи Твоя дитина зуміє й схоче оборонити рідну землю,

политу потом і кровю предків, чи дозволить байдуже, щоби вона пішла в чужі руки.

Не замикай очей, українська Мамо, на нинішню тверду дійсність. Дай своїм дітям свобідну, веселу молодість, але готови їх заздалегідь, гартуй їх до офірного життя. Кажі їм казку про українських лицарів, що своїми молодими грудьми захищали країну від ворога, не боялися ніяких трудів, ні ран, ні смерти; про лицарів, що без ліків, без їди й одєжі гинули в чотирокутнику смерти. Кажі дітям про царівну, яка руч-поруч з мужчиною служила Україні в стрілецьких окопах, разом з мужчиною переносила тюремні й таборові злидні й муки.

Українська Мамо! Бережи святість рідного вогнища, бережи цей останній скарб українського народу!

Ти, українська Мамо, є ковалем твого щастя, твоєї дитини, твого народу.

Тяжкий молот поклала судьба у Твої слабі руки. Та чим сильніший молот, тим твердші вийдуть з під нього характери, що потрясуть підвалинами світа! А тоді Твоє ім'я, ім'я української мами заблестить самоцвітом Жертви, окружене ореолом Слави!

ЗНАЧІННЯ СВЯТА МАТЕРІ.

Ой, думала я, гадала,
Що то сонечко сходить,
А то моя матуся,
А то моя рідненька
По подвір'ю ходить!

Ой, думала я, гадала,
Що то сміються ангели,
А то моя матуся,
А то моя рідненька
Всміхнулася до мене!

До всіх великих національних свят, які досі святкував український нарід без різниці переконань, прийшло ще одно, а саме: „Свято Матері”.

Свято це має подвійне значіння: поперше — причинюється до піднесення ваги й пошани матері-людини, а по друге: це символ нашого відродження, це предтеча великої будуччини.

Що таке „Свято Матері” і чому повиннося його святкувати?

Кожна людина, кожний народ, кожне плем'я має якісь свої святощі.

До таких великих святощів кожної людини, зачисляємо перш усього пошану для матері, для тої, яка дала нам життя, яка нас виплекала, виростила і виховала. Приповідка каже що: мати держить хату за три роги, а батько за один. Всі клопоти домові, більша частина праці в вихованню дитини, в яким би це не було стані — все спочиває на плечах матері. Вона для добра своїх дітей віддає усе: болі, труд, сльози,

здоровля, серця свого не жалує дитині, для її добра.

Народна пісня каже:

А де ж, моя доню,
З твоїх лиць калинка?
Ой, у мене, моя мамо,
В колисці дитинка!

За дитиною йде здоровля і цвіт лица по трудящим дні й не виспаній ночі.

Мати це той вогонь, який ogrіває хату щирою любов'ю і який лучить усіх членів родини. Знаємо, як не стане матері, який холод віє по хаті, які діти сиротята, а часом зо смертю матері розлітаються з рідного гнізда по світі.

Поет каже:

Умерла мати і погас вогонь,
Що грів всю хату!

„Мати” — символ чогось найкращого, найбагатішого, найліпшого.

До кого в хвилях смутку й зневіри в життю, хоч би і старша людина летить думкою, як не до матері?

Сотки приповідок і співанок маємо про маму.

У весільних піснях молода сирота з гробу викликає свою неньку і просить її благословення.

Яка ж сила любови тої матері, коли й з іншого світа вона може принести долю дитині своїм благословенням?

Яке повинно бути становище матері в родині, каже найкраще арабська пословиця: Господь не міг бути усюди сам, тому сотворив на світі матері, щоби його заступали!

Чи може бути більш гарне становище, як матерей в родині?

Мати перша виховує дитину і дає їй ціху на ціле життя.

Одначе, у нас останніми часами дійшло до того, що ця, повна любови до дітей, мама дочекалася в життю своїм багато поневірки: за свої труди, за своє серце, за свою ширість приходить чорна подяка.

І повсталася пословиця, яка каже, що одна мати вигодує і десятеро дітей, а десятьом дітям тяжко годувати і одну матір.

Багато народніх оповідань розказує про лихі діти. І які б вони не були, ці лихі діти, мати все для них має шире серце.

І ось ми нині обходимо „Свято Матері”. Даймо їй в родині належне становище і шануймо цю велику святість, якою є для людини: мати!

Інші народи вже давно святкують це свято. День цей є загальним святом для всіх. По церквах правлять богослуження, відбуваються святочні походи, вистави, концерти і день цей стає загальною сполукою прегарних, ширих почувань, які кожному будяться в серці на згадку матері.

Цей день стараються діти уприємнити матерям, обдаровуючи їх хоч би дрібним дарунком. Прикрашують груди свої рожевими квітками, а діти, в яких вже матері немає, несуть на могилу квітки і свічки, а себе прикрашують білими квітками.

На це свято вибрали ми найкращий місяць: коли усе завітчане зеленню і квітками, коли в природі настала обнова; в місяці, який є символом нового життя. І ми віддаємо шану попередшій рідній Неньці, яка нас виховала, віддаємо шану мамі Українці, яка синів своїх виряжала на непевну боротьбу за рідний край, — а символічно віддаємо шану і нашій другій Нень-

ці-Україні! В імя любови для рідної неньки, складаємо заповіт любови і для цієї для нас усіх спільної Мами, бо нинішнє свято є символом її відродження!

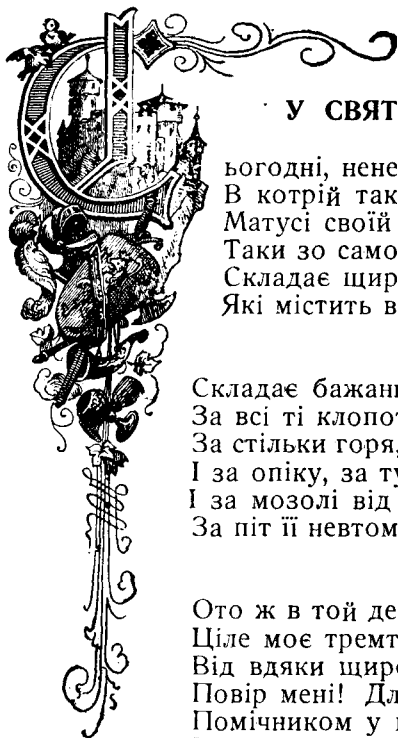
Весна і май, квітки в гаю
Зацвіли. Свято на землі,
Я тобі, Мамо, присягаю,
Що буду вірна все Тобі!

Хвилевий занепад поваги матері, це її поневолення чоловіком і дітьми мусить **обовязково** пропасти безповоротно і безслідно, бо виховання дітей матерями-рабинями мститься на цілім народі.

Мати-рабиня не виховає вільної людини з визвольними поривами, діти не висуть з її грудей любови до широкого, свободного лету до соняшних просторів, до золотої майбутньої долі. Мусимо прагнути до витворення найкращого, ідеального, типу матері, яка розуміє своє велике завдання в родині, а тим самим в життю та розвою Народу!

Благословенна будь, Мамо голубко!
Сонце душ наших!
Тобі нині клонимось серцями!
Святий символе
Добра й любови,
Благословенна будь, Мамо, між нами!!

О. Дучимінська.

У СВЯТО МАТЕРІ.

ьогодні, нене, знову днина,
В котрій так кожная дитина
Матусі своїй дорогій —
Таки зо самого вже раня,
Складає ширії бажання,
Які містить в душі своїй.

Складає бажання ширенькі
За всі ті клопоти тяженькі,
За стільки горя, сліз і мук,
І за опіку, за турботи,
І за мозолі від роботи,
За піт її невтомних рук.

Ото ж в той день, моя ти ненько,
Ціле мое тремтить серденько
Від вдяки широї тобі...
Повір мені! Для тебе буду
Помічником у всяких трудах
І сонця промінем в журбі.

Бо срібла, перлів я не маю,
Щоби зложить тобі, мій раю,
За роботу твоїх долонь;
То ж за любов прийми любов ти,
Що в серденьку жевріє, ковта,
Як жертви радісний вогонь.

Прийми любов і сильну віру,
Що все за щирую офіру
Дає велику плату світ;
На зачет вдячності голошу:
Що Бога я у серці прошу,
Щоб ти нам жила много літ!

Щоб із дітей своїх маленьких
Діждалась втіхи у стареньких
Своїх колись тяжких літах;
Щоб в час недолі і негоди
Були медочком насолоди
Тобі по всі ті дні життя!

Теодор Курпіта.

«»

ДЛЯ МАМУСИ.

Ми тебе, мамусю, всі щиро кохаєм,
Много літ прожити щасливо бажаєм.

Ти від немовляток над нами чувала,
Грудьми нас кормила, ночі не діспала.

Нераз ти й на хвильку не могла присісти,
Бо ми всі кричали: „Давай, мамцю, їсти!”

А ти все ласкаво до нас усміхалась,
Сама недоїла, нас нагодувала.

Зате тобі, мамцю, подяку складаєм
Та з глибини серця всі щиро кохаєм.

Михайлина Сарабун.

М А Т И.

Зійшло багато ночі,
Сплять великі і малі,
А каганчик все мигоче
В хаті вбогій на столі,
То на мить мов погасає,
То ізнов заблима він,
Вбогі стіни осяває,
Стіл та лави коло стін.
Вбого, тихо у тій хаті,
Тільки прядка торохтить:
Не лягла ще досі мати,
Син давно спокійно спить.
Світло іноді освіте
Піл, де сон його повив:
Спить хлопя, рядном укрите,
Спить і бачить безліч снів:
Сниться хлопцеві пахучий
Ліс і луки у квітках
І пташок рої співучі,
Сонце сниться в небесах,
Сняться забавки без краю,
Сняться радісні дні...
І щасливий усміх грає
На губах йому вві сні.
Спить хлопя, щасливе снами.
Прядка ж тихо торохтить,
Наболілими руками
Ледви можучи робить,
Довгу нитку витягає
Вбога мати удова;
В хорих грудях заниває,
Як під гнітом, голова,
Та не кидає: на сина
Заробляти треба їй...
За годиною година

Йде, усюди супокій;
Каганець самий у хаті
Ледви-ледви миготить...
І пряде бездольна мати,
Син, щасливий снами, спить!

Борис Грінченко.

«»

НА СВЯТО МАТУСІ.

Ой, вишеньки ще зелені,
Що ж дамо сьогодні нені?
Квіточків дамо багато
Матінці на любе свято.
З квітоньками у долоні
Приступім сини і доні.
Поцілунками витаймо,
„Много-ліття” заспіваймо.
Киньмо квітоньки під нозі...
Щастя попросім у Бозі!...
Ой, зелені ще вишеньки,
Дитинята ще маленькі.
Та ми знаєм, що від нені
Черевички... й гарні кені...
А про наші білі льолі
Кажуть на руках мозолі.
Кожний мозіль все нам каже:
— Рано встане... пізно ляже...
День і ніч труд для дитинки,
А для себе ні хвилинки...
Спіють вишеньки червоні...
Виростуть сини і доні...
Звеселиться рідна хата,
Буде матінці заплаता!

Уляна Кравченко.

НАША МАТИ.

„Що на світі наймиліше?“
Раз мати спитала.
„Ти, дорога наша мамо!“
Діточки сказали.

Вам, діточки мої любі,
Ще й те треба знати,
Що крім мене другу маму
Мусите кохати.

Бо та друга всім нам мати,
Вона нас повила,
Хлібом, сіллю і водою
Вона нас кормила.

Її мова любя, мила
Нас все забавляла,
Її дума голубила,
Пісня до сну клала.

А та мати — Україна!
Любіть її, діти,
Прикрасіть її собою,
Як городчик квіти.

І для неї ви, дітоньки,
Ростіть на потіху,
А вирісши, не забудьте
Про рідненьку стріху.

Та про мову нашу любу,
Що вас забавляла,
І про пісню сердешную,
Що вас усипляла.

Тай у світі тім просторім
Добра научайтесь,
І рідної при тім мови
Ї пісні не цурайтесь!

„Дзвінок” 1902.

«»

НАЙПЕРШІ ДІЯМАНТИ.

Як Ева, та найперша мати,
Смерть наглу Авеля узріла,
Свого коханого дитяти, —
Вона від жалю оніміла.

Дізнала першую розлуку...
І серце рвалось у грудях!
Господь побачив тую муку,
Дав Еві сльози у очах.

Ті сльози матері мовчазні
Не дармо канули з очей:
З них діаманти чисті, ясні,
Найперші стали у людей.

І надзвичайну силу мають
Ті діаманти дорогі:
Вони й камені тверді крають,
Що-найміцнішії, тугі.

Серця камінні теж бувають,
Ніщо не може їх дійнять, —
Та сльози матері здолають
І серце камінне пройнять!

О. Б.

НА ДЕНЬ 12-го ТРАВНЯ.

Благословенна будь,
Матусенько моя,
Голубонько моя ти сиза!...
Ти є та материнська груди,
Що немовлятком я
Тулилася до неї...
Колисанка твоя...
Твій розмолений спів
Зацитькував плач перший мій...
Твоїх цілунків теплота сушила
Сльозину з вій...
В твоїх очах мій рай яснів...
І перша усмішка до тебе, мати,
Ожемчужила устонька дитині...
В твоїх обіймах, матінко моя,
Дитиною я снила перші сни,
Ті сни... ті веселково-золоті...
Шовковими крильми
Від зла мене ти хоронила
І в раменах твоїх
Плили барвисто світанки мої...
І перше словечко пещене,
Те перше словечко святе,
Про рідне наше... про своє...
Я за тобою лебеділа, нене,
І пила мови рідної таємний чар...

— — — — —
З грудей твоїх — я ссала ту любов,
Що зараз в серденьку моїм для України
Горить — жевріє.
Любов ту — що вливає вар,
Запалює нам кров...
Ту, що до діл веде!...
Ти прикладом своїм мене учила
Любити рідну загороду...

Красу і велич рідної країни,
З пісень твоїх навчилась я любити...
Твоя всесильная любов
Натхнула вірою мене

В майбутність нашу ясну...
Я вірю: на верхівя слави,
До сонця волі нас веде
Терниста наша путь...

За службу цю,
За цю велику... за святу,
Що з саможертвою, як матір, ти сповняєш,
Благословенна будь!

Матусенько моя,
Голубонько моя,
Благословенна тричі будь!!!

Уляна Кравченко.

М А Т И.

Спрацьована, згорблена, квола,
Присохлі груди, зір мутний,
Ноги потріскані, кроваві,
Це — мати трудових дітей.

Родилась в полі й росла в полі,
Мов та мурашка на землі,
Батьки в роботі безнастанній,
А вона спала на стерні.

Радости юних літ не знала,
Хоч снила гарні мрії — сни...
Мов квітка та на роздорожжі,
Не знала своєї краси...

Ще й десять літ їй не скінчилось,
Вже гнала гуси на ставок,
Потім робота понад силу
Склонила в діл гнучкий станок!

На хвильку промінчик їй блиснув,
Забилось серце з хвилювання,
Від першого, незнаного їй досі,
Невинно-любого кохання.

Та щастя довго не тривало —
Нелюба „свахи” підшукали;
І хоч вона ридала з горя,
Її з нелюбом повінчали!

Опісля йшло все своїм робом:
Діти, побої і крик п'яний,
Часом в кропиві ночувала,
Як вертав з коршми муж „коханий”.

Весняних бур віки настали,
Вона пірвалася до бою,
Щоби рабинею не бути,
В борню пішла за свою волю.

Вона зборола давні звички,
Середовічні пересуди,
Вона поняла, що за рівність
Змагатись треба всім усюди.

Що лиш вільна й свідома мати
Навчить дітей народ любити
І для народу працювати,
Для нього вміти вмерти й жити!

Разом усі як стануть в лаву,
То щезне гнет й рабства не стане
І наша мати — Україна —
На нас весело, вільно гляне!

Михайло Семотюк.

НАРОДНЯ ПІСНЯ ПРО МАТІР.

Ой, зацвила калинонька
На чотири листи,
Хоч би яка роботиця,
Сідай до колиски.

Ходить мати коло хати
Та плеще руками:
Діти мої дрібненькії,
Хай Бог буде з вами.

Нема цвіту по всім світу,
Як на калинонці,
Нема мені ніде ліпше,
Як при матінонці.

Мамцю моя старенькая,
Ти мя годувала,
Студеному вітройкові
Дути-с не давала.

Попід гору високою
Літають вірляни,
Ніде мені так не добре,
Як в рідної мами.

А в рідної мамуненьки
Снідання раненько,
Коса руса розчесана,
Сорочка біленька.

Ой, горами, долинами
Пшениця ланами,
Нема ніде розкошеньки,
Як в своєї мами.

Н Е Н І.

Кинь про мене, моя нене,
Таємну журбу —
Через це життя злиденне.
Простий шлях знайду.

Дух твій міцю чарівною
При міні віта,
То ж в життю й під зла вагою
Не зійду з путя.

Із домового багаття
Взяв я жар любви —
Люде є мені мов браття,
Світ повен краси.

А коли ж за ваше діло
Треба стати в бій,
Знайду силу стати сміло
В боротьбі святій.

Чи поборю, або згину,
Лякатись дарма —
Вір лиш, що твою дитину
Ворог не зедна.

В час спокою чи у бою
Мину, що гидке,
Правди ідеал з собою
Я возьму в життя.

Серце в грудях насталене
Проти проб і злу —
Кинь про мене, моя нене,
Таємну журбу.

Уляна Кравченко.

НЕМАЄ В МЕНЕ МАМИ...

(Деклямація для сирітки в „День Матері”).

Я сирітонька маленька,
Бо померла моя ненька;
В цілій хаті я газдую
І бабусенька старенька...

Не вишивана нитками,
Лиш мережана сльозами
В мене біла сорочина...
Бо я вже не маю мами...

І за тіі чоботята
Болять мене рученята,
Бо за сирітську роботу
Все маленька є заплата...

Але хоч не маю мами,
Та радію нині з вами!...
Бо є в небі друга Мати,
Що опікується на́ми...

І. Трешневська.

М А Т И.

Як дивно це!... На чужині,
Де гаснуть сили й почуття
В чаду порожнього життя,
Ти в снах являєшся мені
І грієш серденько нужденне,
Моя хороша, люба нене!

Ах, не розбийте їх!... Ці сни,
Мої маріння казкові
З тобою пишні і нові,
Як усміх сонця і весни, —
Радий я довго, вічно спати,
Щоб образ твій, о рідна Мати,

Збудив гадки дитячих літ,
Невинні сльози, срібний сміх,
Безжурний рій думок малих —
Святий рясний рожевий квіт!
То дайте-ж їм прийти хоч снами —
Дарункам цим моєї мами!

Я з ними духом відновлюсь
І в пеклі брудів і зневір
Знов закохаюсь в сяйво зір,
Води цілющої наплюсь
І стану знов душею ясний,
Як образ матері прекрасний.

С. Черкасенко.

«»

НАШІ НЕНЬЦІ.

Нині наші серця як квітки,
В наших душах сонця так багато;
Ми українські малі діточки
Святкуємо превелике свято.

Вийде наша ненечка до нас.
На покутті сяде поміж нами
І всміхнеться любо, як не раз,
Радісною усмішкою мами.

Нене наша, мамо золота,
Не дібрати нам до тебе мови,
Завмірає слово на устах,
Щире слово вдяки і любови.

Подивися, як для тебе ми
Нашу тиху прибрали світличку,
Тепла радість срібними крильми
Румянці нам малює на личку.

Нині наші серця, як квітки —
Тобі, мамо, вони розцвітають,
Ми сплетемо з них тобі вінки,
Твою ними головку вквітаєм.

Не пропащий твій великий труд,
Не турбуйся, наша люба мати!
Виросте з нас роботящий люд,
Що змагатись вміє й здобувати.

А як шлях нас виведе у світ,
Трудам в очі глянемо ми сміло,
Твій величній святій заповіт
Приведе нас до нашої ціли.

Роман Завадович.

ХТО Ж ТО?

Хто ж то сам і не зїсть, а мені дає?
Та це ж мама моя — серденько моє!

Хто ж про себе забув, для мене жие?
Та це ж мама моя — сонічко моє!

Хто ж в віконце зорить, як я з дому йду?
Хто дрожить, щоб я не попав у біду?

Хто ж завжди в тривозі по ночах і в дні,
Щоб я не попав на стежечки блудні?

Хто це, хто? — Та ніхто, лиш мама моя,
Всюди світить мені, як ясна зоря.

Як та ясна зоря, щастячко моє,
Хай же мама моя в щасті все живе.

Хай їй доля добро довгий вік несе,
Хай застелює їй шлях рожками все!

Степан Король.

«»

М А Т И.

(Баляда).

В хатині пізною порою
Там мати молода сидить,
А ген кривавою луною
На небі зарево горить.
Малу дитину колихає
І так їй матінка співає:
„Не плач! Чи серцем прочуваєш,
Дитинко, близьку вже біду?
Не бійся, чом же ти ридаш:
Від тебе я не відійду;
Скорійше мужа я утрачу...
Не плач, дитя! бо й я заплачу!
Твій батько став за край свій рідний
В ряди борців проти татар,

І шлях його лиш кровю слідний,
А меч його блищить мов жар.
Поглянь, луна там червоніє:
То битва зерно смерти сіє.
Як рада я, що ти не в силі
Піймиць, що тобі грозить!
Не плачуть діти на могилі,
Не знають, що то страх і стид.
Яке ж щасливе ти, дитятко!”
Враз зашуміло — входить батько
Кровавий весь, порубаний.
„Пропало! Веселись, проклятий!
Наш люд в неволі ме стогнати...
Мечі — татар ще не підтяли,
Орда побідна — наші впали...”
І він упав, він умирає
Важкою смертю борця...
Дитину мати підіймає
І їй показує вітця:
„Дивись, як умирають люди!
Вчись пімсти при матірній груді!”

М. Лермонтов.

«»

МАТЕРІ.

Як би тяжко мені не жилося,
Як би доля не гнула мене,
Але серце мое стрепенеться,
Як згадаю я, мамо, тебе.
Стрепенеться і тяжко забеться,
Як згадаю всі муки твої,
І гіркії ті дрібні сльози,
Що лилися і в день і в ночі.
Але ті твої сльози святії

Я тоді не могла зрозуміть,
Я не знала, чого вони ллються
І чого твоє серце болить.
Пам'ятаю, нераз о півночі
Я прокинувся, — лямпадка горить,
Перед образом тихо схилившись,
На колінах матуся стоїть.
І гарячі, дрібні сльози
По обличчю твому біжать,
Ти ж не чуєш, — заплакані очі
Твої вірою в Бога горять.
Пам'ятаю я, серце дитяче
В мене в грудях так тяжко замре,
Хочу крикнути: „мамо, чого ти?“
Але крик той у серці замре.
І тихенько я плачу з тобою,
І молюся тихенько в душі:
Боже! мамі моїй нещасливій
Тихий сон супокійний пошли!

Людмила Волошка

«»

МОЇ МАМІ...

Пішов я в світ...
Туга за руку вивела із хати,
Якось нестримна сила рвала в даль;
Я йшов престоли царські добувати,
Я вірив в себе, вірив в світ. А жаль
І смуток гордо кинув за собою.
Й тебе я кинув...

А мені в дорозі
Світило ясно сто промінних зізд,
І син твій, мамо, не дрожав в тривозі,
Йшов сміло в сонце, до орлиних гнізд...

І блідли мої зорі, гасли тихо,
Я сам зривав їх, розбивав, гасив;
Дорогу темінь стала залягати,
Одна звізда мені остала...

Мати!

Та зоря — ти! Хоч нас ділили милі,
Шумів між нами океан розлуки —
В годині яви, в сна томлячій хвилі
Чую на скрани твої добрі руки...
Тому не вернусь втомлений з дороги,
Хоч як об камінь окервавив ноги,
Хоч йдуть зо мною бур весняних втрати,
Хоч догоняють якісь тихі жалі —
І доки будеш ти мені сяяти,
Я піду далі!...

Ст. Чарнецький.

МОЛИТВА ЗА МАМУ.

(Збірна).

Мати Божа! Мати Божа!
Дай здоровля нашій нені!
І Тобі — ми назбираєм
Ярих квітів повні жмені...

Зберем дзвінки лілійові,
Що найкращі у діброві,
Нарвемо волошків в полі...
Мамочці дай щастя, долі.

Приберем Твою ікону
У барвінок, у зелений,
Тільки дай вдовілля, щастя
Нашій нені, нашій нені.

На землі одна лиш мати!
Ти — нам Мати там — у небі! ...
Ти ратуй матусю нашу
В небезпеці і в потребі ...

Серця наші — наші квіти —
Відамо Тобі в любові —
Захищай матусю нашу
Під святим Твоїм покровом!

Уляна Кравченко.

МОЯ МАТИ.

Моя люба рідна мати,
Хоч би й в простій світлі, —
Вона мені є дорожча
Від усього в світі.

Чом бліденьке в неї личко,
Спрацьовані руки?
Бо для мене все терпіла
Всякі труди й муки.

Моя люба, добра мати,
Золоте серденько,
З нею мені і в бідоньці
Жити веселенько.

Як за мною рідна мати
Дивиться в віконце,
То так, гей би мене гріло
Тепле, ясне сонце.

Ю. Шкрумеляк.

МАМІ НА ІМЕНІНИ.

Мамині, в радісній цій хвилі,
Що принести ми вам в силі?
Яка дяка гідна буде
За любов і ваші труди?
Коли б силу таку мали,
Ми би зорі постягали,
Зорі з неба на шлях земний,
Щоб вам ссяли в ночі темні.
Завернули б ми і сонце
Простісенько вам в віконце,
Щоб вам днину веселило,
Кожну слізку з ока спило,
Кожну хмарку розігнало,
Серцю мерзнуть не давало.
З квітів коври — тільки змоги!
Ми встелили б вам під ноги,
Щоби світа терня злюче
Не кололо ніг болюче.
І пташата ми б вмолили,
Щоб вас співом веселили.

Коли б змога! Милий Боже!
Та ось біда, що не можем.
Щоби зорі постягати,
Треба довші руки мати,
А встріч сонцю золотому
Не зайти хіба нікому!
А пташата — в вирей втікли,
Цвіти звяли, в сон поникли.
І в нас дарів мало — мало...
Ні! ще **слово** нам остало!
Слово — кажуть вчені люди —
Мов та криця бе об груди,
Слово, сильне наче криця,
А й цілюще, як водиця.

І тим словом, як лиш знаєм,
Нині, мамо, вам бажаєм:
Здоровенькі, як вода,
А багаті, як земля,
А веселі, як той цвіт,
Жийте, мамо, много літ!
Жийте, мамо, много літ
І потіхи з нас діждіть!

В. Л.

М А М А.

Чудне словечко знаю —
Що гей чарівний лік
Біль — горе усмиряє
Сльози втирає з повік...

Те слово ношу в серця
Найглибшим сховку я
І біль ним усмиряю,
Біль ударів життя...

Те слово є для мене
Найбільший скарб — жемчуг,
У нім опір наводжу,
Як серце оре плуг;

У нім наводжу правду,
Ввесь світ наводжу в нім...
Краса, любов... сам Господь
У слові цім чуднім...

Те чудне слово — мама!
Що ним так дорожу,
Що молюся до нього
Й у сховку бережу...

Осип Дуда.

НА СВЯТО МАТУСІ.

Гарна мамочка Ганнусі,
Ще гарніша Степанця —
Та з усіх мамів найкраща,
Наймиліша є — моя!

Пан-Біг дав мами нам добрі,
Бачу, знаю не одну —
Та з усіх моя найліпша,
Я її найбільш люблю.

Вранці — як отворю очі,
Є колачик, молоко . . .
День цілий — із рук матусі
Дістаю усе добро.

Маю все — чого захочу:
Чи то хліба, чи води,
При матусі я не знаю
Спраги, стужі, ні біди . . .

Мама чеше, убирає,
Бавить, вчить ціліський день;
А при зіроньках співає
Колискових тих пісень . . .

От така вона! Моя!
Добра, ясна, як свята!
Щоб і світ весь перейти, —
Годі кращої знайти!

Боже! Боже! Вчуй дитинку,
Вчуй, прийми молитву цю:
Задержи в здоровлю, в щастю
Любу мамочку мою!

У. Кравченко.

МОЯ МАМА.

Снилось мені ясне сонце,
Що в хаті світило, —
А то лиш так моя мама
Дивилася мило.

Приснивсь мені легкий вітрик,
Що пестив колосся, —
А то мені моя мама
Гладила волосся.

Снилась мені ягідочка,
Як мід солоденька, —
А то мене цілувала
Мама дорогенька.

Снились мені ангелики,
Що в рай мене несли, —
А то мене мами ручки
До серця притисли.

М. Підгірянка.

«»

МАТЕРИНСЬКА ЛЮБОВ.

Яке то сонце ясне
І як горить вогнями!
А все ж прийде хвилина
Що згасне за горами.

І тільки знову ранком
Зачне нас ogrівати,
Та як кінчиться днина,
Зачне воно згасати.

Лише любов матірня
Палає без упину,
Ніколи не згасає,
Не меркне й на хвилину.

Не зморозиться в горах,
Не згасне в морській хвилі,
Горить і світить навіть,
Як матінка в могилі.

Я. Неруда.

ТО НАША МАМА...

Ой, чи то рання зірочка сяє
І світить нам у віконце,
Веселка барвами цвіток грає,
Чи сходить ясне сонце?

— Ні, то наща мама, як зіронька ясна,
Як веселка сяє, як сонечко красна.

Ой, чи то голос скрипки, сопілки,
Чи пташечки заспівали?
Чи то по вуліях бреньять бджілки,
Чи то музики заграли?

— Ні, то наша мама, як скрипочка грає,
Як пчілка, як пташка з нами розмовляє.

Ой, чи то сонце, чи вогник гріє,
Любим теплом обіймає?
Від того тепла серце радіє
А холод геть пропадає.

— Ні, то наша мама пестить нас, голубить
І тулить до себе, гріє нас — бо любить.

Галя.

НА ДЕНЬ МАТЕРІ.

По всій Україні сьогодні свято,
День Матері сімі святкують всюди,
Величню пісню матерям співають,
Поклін і хвалу їм складає світ!
Я тільки пісні цієї не воспою...
Ніжних-сріблених тонів я шукала,
Та не знайшла досить достойних слів!

— — — — —
В безмежно-соняшних лугах-левадах —
Достойний ваших рук — цвіт цвіте!

— — — — —
Чоло в покорі низько-низько клоню
І з трепетом несу вам сповідь серця:
— О, мамо, мамо! Скрізь є добрі люди,
Та ви одні вартніші за усіх.
Лиш матерня душа все відчуває...
Моїм ви щастям-втіхою — веселі...
Недолею моєю ви сумні...
Зірок із неба прихилили б ви!
А серце хоче лиш для мене жити,
У вашім погляді все доброта...
В устах не осуд — а слова прощення,
Ви розумієте мене — дитину
І з вин оправдуєте без докорів...
В тяжких хвилинах болю — небезпеки
У вас, матусю, маю я опору,
А певність та — є щастя джерелом!
Дитини власністю — є неньки серце.
Воно готове для її добра,
В самовідданості — до всяких жертв!
Як пелікан той — що малі писклята,
Своєю кровю в час негод годує,
Так мати серця — не жаліє свого...
— — — — —

О, мамо! мамо! Добрі скрізь ті люди,
Та ви одні вартніші за усіх.
В життя... у світ ввели мене ви, мамо,
Стережете немов Хранитель-Ангел.

Одна у вас лишень жура — це знаю —
Одна жура... таємний неспокій:
— Ой, прийдеться колись... як Бог покличе,
Саму дитину в світі цім лишити...

— — — — —
Ви не журіться, матінко мої,
Сумні про неминуче думи киньте...
Слухняністю, любовію своєю
Літ вам багато прибільшити хочу...
І будемо ще довго-довго враз...
А там...
Нехай опіка Божа буде з нами...

Уляна Кравченко.

НА ОЗЕРІ.

Вибралася мати з дитятком із хати
Озером широким човном хитким плисти,
Поклала дитятко, стала веслувати,
А небо було ще таке ясне, чисте.

Аж як вже далеко так озером плила,
Зразу почорніло від хмар небо всеньке.
Ось-ось розгуляєсь хуртовини сила,
Серце защеміло трівожно у неньки.

Вже літають низько меві понад філі
Та віщують бурю вже трівожним криком,
А так спокійненько спить дитятко миле,
Не знає, що близько так гроза велика.

Ой, беться серденько в бідненької неньки,
Наче птичка в клітці трівожно у груди —
Не так вже за себе, за дитя маленьке
Боїться, для нього ж усі її труди!

„Далеко ще беріг!” — шепче у трівозі —
„Доплисти не легко! Одна лиш надія,
Одна, самотня надія лиш в Бозі,
Ах, проси Ісуса, Пречиста Маріє!”

І весло сильніше у руках стискає
Та кермує певно, човен бистро лине:
„Поможе, допоможе Мати Пресвята,
Втечемо, дитинко, ще від хуртовини!”

Я. Вільшенко.

МАТЕРНА МОВА.

Учителька в Рідній Школі
Школярів питає:
— Що то є матірна мова?
Хто з вас, діти, знає?...

Ромко з тих був, що все люблять
Руки підносити,
То ж і цей раз підняв руку
І став говорити:

— У нас є мала сестричка,
Зоветься Ганнуся;
Мама все до неї кажуть:
„Пийцяй монцьо, Нуся...”

Іцяй булю, кичу, папцю, —
Не плач, бо зість вова!”...
Оце, пані учителько,
Є матірна мова!

Михайло Кумка.

СЕСТРИ УКРАЇНЦІ.

Україно, ти будь сміла,
Будь смерекам гордим рівна —
Твої слова, твої діла
Хай свідчать, що ти — царівна!

Хоч судилася верстати
Поневолених дорога;
Ти рабство гони пріч з хати,
Бий тривогу від порога!

На тих полях, де звершили
Твої браття бій завзятий,
На тих нивах, де могили
Мріють скрізь і ждуть відплати. —

У тих селах, де посвята
Жертви крові несла в дані:
Там є твоя власна хата,
Не рабиня ти, а пані!

Тому висмій милостиню,
Що дають тобі із твого
І міцну збудуй твердиню
На сторожі роду свого.

Гордо стій на своїм місці,
Будь жрекинею народу,
Своїм дітям ще в колисці
Сни нашіптуй про свободу.

Йї за святий цей труд любови
Ти вінець здобудеш гідний —
Собі може ще й терновий,
Але дітям вже побідний!

Марійка Підгірянка.

М А Т И.

Роби й роби. Затерпла спина
І вже не чую рук.
О Боже мій! Чи я спочину
Від тих безмірних мук?

Прийде спокійна нічка...

Настала ніч, усякий ліг,
Заснула вся родина,
А мати знай валиться з ніг:
Не спить чогось дитина...

Роби й роби. Затерпла спина
І вже не чую рук.
О Боже мій! Чи я спочину
Від тих незмірних мук?

Прийде свята неділя...

Прийшов святий недільний день —
Усякий спочиває;
Вона ж на клаптику стерень
Худібки доглядає.

Роби й роби. Затерпла спина
І вже не чую рук.
О Боже мій! Чи я спочину
Від тих незмірних мук?

Пожди, зима настане...

Прийшла зима. На теплім ложі
Простує всякий члени;
Пише вона одна не може
Спочить від веретена.

Роби й роби. Затерпла спина
І вже не чую рук.
О Боже мій! Чи я спочину
Від тих незмірних мук?

Як ляжеш в темнім гробі . . .

Почила мати. Тихо згас
Вогонь, що грів всю хату,
А діти плачуть: Хто про нас
Сиріток буде дбати?

Петро Карманський.

«»

ЧИ Є В СВІТІ ЩО СОЛОДШЕ?

Чи є в світі, що солодше,
Як мамині очі:
Які зорять за дітками,
Як в день, так і в ночі?

Чи є в світі що любіше,
Як мамині руки:
Що працюють для дитини
Щиро — без принуки?

Чи є в світі що щиріше,
Як серденько мами:
Яке беться для діточок,
Аж ляже до ями?

Чи є в світі що дорожче,
Як мама кохана,
Що працює для дитини
До ночі від рана?

Іванна Блажкевич.

УКРАЇНСЬКІЙ ДИТИНІ.

Стрімка стежина... тернистий плай...
Мені, дитино, ручку подай
Підемо разом хоч кілька хвиль —
Тернистий плай цей веде на шпиль.

Тим плаєм довго сама я йшла,
І пропасть знаю... не бійся зла...
Як довго ненька з тобою йде,
Тебе зла сила в них не зведе.

Душа крізь очі глядить на світ...
Питаєш, що це? — Тобі привіт
Складає рожа... А це — мотиль!
А там струмочок, чуєш шум филь?...

Чарують слух наш пісні пташат,
Там у печері гніздиться гад...
Бере мід пчілка із цвіту лип,
В гаю побачиш ягідку... гриб...

Під зерно землю готувить плуг,
Людина... поле... царинка... луг...
А біля греблі клекоче млин...
Отут берізка... Там — цвіт калин...

Калина наша — миліше всіх —
Краса і святість для наших стріх...
Оселя... хатка... церковця... храм,
Цвинтар на згіррю... а там — а там

Блакит і сонце і неба звід...
Усе — що бачиш — це Божий світ!

— — — — —
А серце беться у твоїй груді, —
Цей голос каже: братьми є люди...

Коли не знаєш, що, як ділати, —
То серця свого мусиш спитати...
Ідемо разом... минають дні,
Пора настане спочить мені...

А як спочину отам на згіррю,
Ти підеш просто... вгору... я вірю...
В твоєму оці будиться дух...
З верхів побачиш широкий круг.

Дозрієш скоро, моє дитя,
На творчу радість... на біль життя.
У млі щезають верхи тих гір...
Підеш, дитино... Туди!... До зір!

Уляна Кравченко.

«»

МАТИ Й ДІТИ.

Хто вас, діти, щиро любить,
Хто ласкаво вас голубить,
Не стуля в ночі очей,
Дбає все про вас — дітей?
„Мама дорогенька!”

Хто колиску вам гойдає,
Хто вам пісеньку співає,
Хто вам казочку розкаже,
Забавками хто розваже?
„Мама золотенька!”

Як ви, дітоньки, ліниві,
Неслухняні, пустотливі,
Як буває іноді,
Хто ж то сльози лле тоді?
„Все вона — рідненька!”

М. Ваврисевич.

МАТЕРИНКА.

(Переказ).

Достуть по горах квітки дрібненькі,
Ніжно-пахучі — то материнка.
— Відкіль квітки ті? — питає в ньеньки
мала дитинка.

Ненька дитинку горне до груди,
А зором шлеться в поле далеко:
— Оповідують про квітку люди
такий переказ:

— Відійшла ньенька бідна до Бозі,
Сама осталась в світі сирітка,
Сама саміська, як при дорозі
дрібненька квітка.

— Гірко сирітці на світі білім,
Бо чужі люди не рідна ньенька,
Караєсь тяжко, на душі й тілі
терпить бідненька.

Гірко сирітці, ні пожалітись,
Ані поплакати бідна не може,
Усюди сумно сироті в світі,
все їй вороже.

Вже довше жити так їй несила,
Личко гіркими миє сльозами
І йде на цвинтар, там де могила
рідної мамі.

— Ах, мати, мати, вернись до хати,
Або візьми там мене до себе,
Важко без тебе тут проживати
й нема потреби!

Так, до могилки припавши, плаче,
Мов та у тучу пририта квітка,
Лле на могилу сльози горячі
бідна сирітка.

Нараз сирітка бачить: ах, чудо!
Іде до неї мати з могили,
Бере на руки її й на грудях
приголубила...

Ішли раненько люди до церкви,
Переходили коло могили:
Бачать довкола сирітку мертву
квітки сповили.

Всі зрозуміли: покійна мати
Змінилась в квітку, щоби дитинку
Взяти в обійми... і стали звати
квіт — материнка.

Я. Вільшенко.

ТРИ ВІНОЧКИ.

Травню ласкавий,
Маю-розмаю,
Шовкові трави
Стели нам в гаю.

Стели нам, трави,
Розсій квіточки,
Щоб ми їх мали
На три віночки.

Один віночок,
Гарно прибрати

Той образочок,
Де Божа Мати.

Другий рясненький,
Квіток багато,
Для матусеньки
На її свято.

Третій замає
Ген, край діброви,
Де спочиває
Стрільчик Січовий.

М. Підгірянка.

«»

МАМУСИНІ МРІЇ.

Як вечір настане, в небі блиснуть зорі,
І тиша розіллесь в надземнім просторі,
Тоді моя ненька молиться і мріє,
Думи і надії у серці леліє.

О, я добре знаю, що мамуся просить,
Перед престіл Творця молитви заносить!
В маминім серденьку є чотири квіти:
Любі, кохані, найдорожчі діти.

Щоб у ласці божій зростали здорові,
Труд життя Україні віддати готові;
„Бог і Україна!” Цей клич хай їм світить,
За ними хай підуть всі українські діти.

Мамусині мрії! О, дай, любий Боже,
Хай їх не розібе ділання вороже!
Хай вони сповняться від краю до краю,
Я, малий синочок мамусин, благаю!

Ж. Пришляк.

СВЯТО МАТЕРІ.

Гей, заграйте гори, зашуміть діброви,
Приберіться ниви красно та багато, —
Зажурчіть потоки, заведіть розмови
Про святочну днину, про велике свято!

Заспівайте згучно в тихім гаю, птиці,
Гомоніть з вітрами, полеві квіти,
Задзвоніть дзвіночки, рожі, всі косиці,
Заспівайте хором, українські діти!

А кому ж то грати та кому співати?
Знає це діточе чистее серденько:
Нині твоє свято, наша рідна мати,
Будь благословенна, українська ненько.

Ти себе жертвуєш, повная любови,
Для дочки, для сина, рідної дитини,
Не жалієш сили, труду ані крові,
Будь благословенна нинішньої днини.

Що тобі принести за твою посвяту —
В день і в довгу нічку, як в зимі так в літі?
Наше юне серце ти прийми в заплату,
Будь благословенна між усіми в світі!

Відітхни хоч нині разом з діточками,
Завтра ждуть на тебе знов новії труди,
Своїм святом нині веселися з нами,
Будь благословенна у діточій груді.

І прийми в цю днину ширії привіти, —
Най Бог дасть потіхи з нас тобі діждати,
Най тобі й Україні служать твої діти,
Будь благословенна українська мати!

Ю. Шкрумеляк.

В МАМИН ДЕНЬ.

Гей, гамірно в тихій хаті,
Аж з радощів дріжать стіни,
Кудись вийшла мати з хати,
Чи в город, чи лиш у сіни.

Так радісно сяють очі,
Всі такі веселі діти.
То поважно щось шепочуть,
То в китиці вяжуть цвіти.

Віршики якісь з паперів
Одно одного питає —
Та чи не відчинить двері
Ненька, кожне уважає.

А на другий день раненько,
Ще лише почало дніти,
Як ще в ліжку була ненька,
Позривалися вже діти.

Повдягалися, помились
І до неньки йдуть тихенько,
А у грудях в них що сили
Так живенько бють серденька.

Пробудилася лиш ненька,
А вже Славчик вірш голосить,
Потім Нусечка маленька,
Лесь, Галюся русокоса.

Потім неньці дали цвіти,
Стала мати цілувати,
Пригортати любі діти —
Хоч в своє щаслива свято!

Ненечці з очей перлини,
Сльози щастя заблестіли,
Кануть, ринуть на долину —
В рожах ньеньки личко біле.

Так щаслива ньенька нині,
Так щасливі добрі діти,
Що здається в цій годині
Навіть сонце краще світить.

Я. Вільшенко.

НА СВЯТО МАТУСІ.

Ой, якаж бо ти, матусю,
Дорога та мила,
Того словечком сказати
Ще не моя сила...

Що те сонечко на небі,
В лузі квітка красна,
Це матуся в нашій хаті —
Добра все та ясна...

Ясне сонце світить з неба,
Веселить та гріє, —
В рідній хаті при матусі
Кожне з нас радіє.

Під опікою матусі
Весело гуляю —
Що це холод, що це голод,
Що біда — не знаю...

Над усіх, над все у світі
Матінку кохаю,
І в оце велике свято
Гараздом вітаю:

— Без журби тай у здоровлю
Жити дай вам Боже!
А віддячитись матусі
Бог мені pomoже . . .

Уляна Кравченко.

ВЕЛИЧАЄМ ТЕБЕ, МАМО!

Величаєм тебе, мамо,
В ту святочну днину —
За твій труд і за старання
Пильні без упину.

Величаєм за ту працю,
Яку мама мала,
Нім дитинка від колиски
На ноженьки стала.

Величаєм за цей догляд
Пильний, невсипущий,
Щоб собі що не накоїв
Син непосидючий.

Величаєм за ті скорбні
Недоспані ночі,
Як недуга заглянула
Дитинятку в очі.

Величаєм за опіку
У життя заранні,
І за те перед тобою
Клонимось в пошані!

Іванна Блажкевич.

МАМИНА ЛЯЛЬКА.

„Зробіть ляльку мені, мамо!” —
Благає Ганнуся, —
„А за те я завтра встану,
Як тільки проснуся!
Ляльку теж я буду класти,
Вкупі будем спати;
Все у двох: у двох гуляти,
І ранком вставати!”

Вертить мама з хустиночки
Ляльку та сміється,
А Ганнуся чіпляється,
На руки дереться.

От звертіла доні ляльку,
Пішла собі мати;
Іде згодом, — чує сміхи
Та гомін із хати.

Регочеться Ганнусенька: —
„Лялька не для тебе!”
А котеня вчепірилось
Та й тягне до себе.

Тягли, тягли... розтягли вже!...
Нема ляльки... Леле!...
А кіт лежить, вивернувся,
Та ніжками меле.

Оттак у двох вони грались,
А до їх в віконце
Зазирає та вітає
Веселе сонце.

Ухопила Ганнусеньку,
Пригортає мати,
Стала доню пустушечку
Любо цілувати!

Микола фон-Рендель.

Л Е Г Е Н Д А.

Дівчину вродливу юнак покохав,
Дорожче від неї у світі не мав.
Ой, леле! — у світі не мав.

І клявся, божився, що любить її
Над сонце, над місяць, над зорі ясні.
Ой, леле! — над зорі ясні.

„Тебе я кохаю. За тебе умру...
Відам за кохання і нььку стару!...
Ой, леле! — і нььку стару!”

Та мила його не боялась гріха;
Була, як гадюка, зрадлива, лиха.
Ой, леле! — зрадлива, лиха.

Всміхнулась лукаво і каже йому:
— Не вірю, козаче, кохання твому.
Ой, леле! — кохання твому.

— Як справді кохаєш, як вірний еси,
Мені серце нььки живе принеси.
Ой, леле! — живе принеси.

Юнак мов стерявся: не їв і не спав,
Три дні і три ночі він десь пропадав.
Ой, леле! — він десь пропадав.

І стався опівночі лютий злочин:
Мов кат, виняв серце у матері син...
Ой, леле! — у матері син!

І знову до милої, з серцем в руках,
Побіг, і скажений гонив його жах.
Ой, леле! — гонив його жах.

Ось-ось добігає, не чуючи ніг...
Та раптом спіткнувся і впав на поріг.
Ой, леле! — і впав на поріг.

І серденько неньчине кровю стекло
І ніжно від жалю воно прорекло.
Ой, леле! — воно прорекло.

В останнє озвалось до сина в ту мить:
— Мій любий, ти впав... тебе не болить?
Ой, леле! — тебе не болить?

Микола Вороний.

— — «» — — — —

ДИТЯЧА ВДЯКА.

Хто більше нас любить,
Ніжніше голубить,
Цілує злегенька,
Як не наша ненька —
Хто?

Хто стереже краще
Серденько дитяче
Від лиха-погуби,
Як матінка люба —
Хто?

Чиї вірні очі
Не сплять довгі ночі,
Чиї теплі руки
Не бояться муки
За нас?

Хто за нас у груди
Прийме болі-труди,
Хто серце віддав би,
За нас умирав би —
Хто?

Мамо люба, мати,
Дай своєму дитяти
До серця припасти,
Дяку тобі скласти
За все.

Роман Завадович.

«»

М А Т И.

Як сонце світле ходить по небі
І розсіває радість круг себе,
золотом-сйвом світ заливає,
весну дає нам і квітом вбирає.

Так сонцем стала дитині мати.
Вміє любовю зачарувати.
Ласки у неї море бездонне,
ніжністю серденько бе невгомонне.

Очко в дитини лиш заболіло —
матерне серце з болю зомліло.
Бігла б, летіла б, до світа краю,
цілющу воду принести з раю.

В матері вічна журба сердешна,
щоб її квітка була безпечна;
щоб виростала здорова, дужа,
не докучав їй голод ні стужа.

Ой, ти дитинко, білочко з дуба!
Чим ти віддячишся матінці любій?
— Буду старатись доброю бути,
не завдавати болю, ні смути.

К. З.

М О Я М А М У С Я.

Найкраща в світі матусенька моя,
Ніхто не знайшов би другої такої!

Як моя мамуся казки повідає,
То й нічка до ранку вас не засипляє!

Як моя мамуся відчинить віконце,
То світло йде світом, як пишнее сонце.

Як моя матуся рано вийде з хати,
То в небі всміхнеться Господня Мати.

Як моїй матусі вогонь класти треба,
То в печі палає саме сонце з неба.

Як хоче матуся умити підлоги,
Сам дощик їй носить водицю з дороги.

Як моя матуся роботоньку має,
Сам Господь їй з неба тоді помагає.

Сам Господь і Його святії янголи,
Бо другу такую не знайдеш ніколи.

Ева Шельбург-Островська.

У МАМИН ДЕНЬ.

Привіт тобі, кохана нене
У цей великий день!
Прийми вінок бажань від мене
І китичку пісень.

Дарунків жадних я не маю,
Ні золотих оков,
Тому у ніг твоїх складаю
Свою ніжну любов.

Ти ангел мій, що життя плаєм
Веде мене у даль,
З тобою світ для мене раєм,
Без тебе — сум і жаль.

Ти вчиш мене, кохана мати,
Любити працю, труд,
Нечесним, підлим гордувати,
Кохати рідний люд.

Куди в змаганні зі судьбою
Не піду в чужий світ,
Твій заповіт святий за мною
Ходитиме у слід.

О, сили дай, кохана мати
До боротьби зо злом!
Зроби, щоб з кволого пискляти
Я дужим став орлом.

Роман Завадович.

— «» —

М А М А.

М-а, ма, м-а, ма!
Мама, мама, мама, ма!
Вимовляти, чи писати,
Чи читати, чи співати,
Слова кращого нема!

Чи сюди, чи туди,
Чи то хліба, чи води,
Чи сорочку, чи штанята,
Все до мами — не до тата —
Там безпечно від біди!

Мамо на!... Мамо дай!...
Бо ти мама на те. Знай!
Заталапав чоботята,
Щоб сховатися від тата —
Ти до мами утікай!

Посварить, покричить,
Поцілує тай мовчить;
А як може трошки часом
По штанятках вдарить пасом, —
То не дуже це болить.

Той щасливий, той жиє,
В кого мама рідна є.
Той біди вже не зазнає,
Бо про нього мати дбає,
З всего світа він смієсь.

С. Ковбель.

«»

НА „СВЯТО МАТЕРІ”.

Дитинка і мати Катрина звичайна,
А все ж наче промінем сонця осяйна.

Блакитом мальована — сонцем залита
І стьожками-чаром веселок сповита...

Загорнена в вічність, в безмежні простори
І краща, ніж земних мистців архитвори...

Усе тут, що має найкраще вселенна,
Її малювала рука божественна...

Картину цю Божі малювали руки...
Вчаровані серця найчистіші звуки...

Пісень чисті звуки і біль і сліз море,
Посвята і розкіш і щастя і горе...

Дитинка і мати — мрій срібних мережка,
З землі аж до неба — між зірками стежка...

Про велич і святість сни-казка чудова...
Надія і туга... пісня колискова...

Дитинка і мати. Картина звичайна —
Життя все нового незглибима тайна...

У. Кравченко.

БАЖАННЯ ДИТИНИ.

Нині твоє свято,
Моя люба мати!
Що ж тобі сказати?
Що тобі бажати?

Ти мене, кохана,
Привела на світ,
Ти мене кормила
Ї стерегла, як цвіт.

Гарувала в днину
І не спала в ніч,
Все свою дитину
Не спускала з віч.

Ти і не питала:
„Надгорода де? ...”
Ти лише казала:
„Хай в добрі росте!”

Чим же маю неньці
Нині заплатити?
Лиш хіба тим скарбом,
Що в душі лежить...

Над усе любити
Я буду її,
Буду їй служити,
Як вона мені.

І буду молитись
До Творця небес,
Щоб усякий смуток
З личка мами щез.

Ю. Шкрумеляк.

«»

УКРАЇНСЬКІЙ ЖІНЦІ.

В заранні днів твоїх тебе, найвродливішу бранку
Аварський, половецький і татарський кінь
Волік в ярмо, яке ти кляла до життя останку
І чахла в клітці золотій — не ти, лиш твоя тінь.

Від сорому безсилою нераз чоло палало
На базарах Малої Азії та Царгороду,
Коли наїздники за дзвінке золото міняли
Твою, рабине, молодість і пишну вроду.

А всеж, як запалали маками пахучії дні волі,
І край твій велитнем повстав із Диких Піль,
Згоріла без сліду твоя атавістична кволість
І стала ти сильна мов смерть, тверда мов біль.

Безсмертна кров героїв крізь твої жили сплила
У жили немовлят, майбутніх лицарів,
Бо ти саме Життя. Бо ти одна Краса і Сила,
Палкий вогонь, що з іскри розгорів.

В беззор'яну, тривожну ніч стоїш ти на сторожі,
(... Збиваються зо сил найдужчі стійкові.)
Гартованого духа — ні жах убить не може,
І лунко голос твій зове: Нехай встають живі!

Усю тебе порве непереможний гучний похід,
Що ним кінчається усе доба лірична...
... Ти-ж з мороку ночей --- ввійдеш в розяснені
Вічноночіна й вічногероїчна. (епохи

Ірина Гладка.

«»

БАЖАННЯ В МАМИН ДЕНЬ.

(Бажання складає дівчина з китицею квітів
в руці).

Скільки ти добра вчинила
Ось для мене, моя Мати!
Справді, я й сама не знаю,
Що в твій день тобі бажати.

Побажала б тобі скарбів,
Срібла й золота багато,
Щоб ти в золоті вся була
У своє велике свято.

Але скарбів я не маю,
Щоб тобі, Матусю, дати,
То ж думаю і не знаю,
Що тобі подарувати.

Ось, хіба лиш тую квітку,
Що зросла у нашім гаю,
Тую квітку гарнесеньку
Я тобі у стіп складаю.

І запевнюю, Матусю,
Що як квітка весну любить,
Так я свою неньку люблю,
Що завжди мене голубить.

І бажаю тобі Ненько,
З нами щастя ще діждати,
І за рік в здоровлю й щастю
Ще краще свято мати.

О. П.

БАЖАННЯ МАТЕРІ.

Більше нічого я не хочу:
Ні щастя, ні спокою —
Терновим шляхом поволочу
Тернову долю мою.

Лиш доти хочу в світі жити,
Лиш того я бажаю,
Щоб в серця дітям своїм влити
Любов свою безкраю.

Щоби Україну любили,
Леліли в серцю своєму —
Щоб на чужині не згубили
Доріженьки до дому.

Щоби котре в сильце вороже
Не впало необачно,

Щоби не зрадило — о Боже,
І думати це лячно!

Тоді б душа моя проклята
Покутою ходила,
Що я гірш врага, гірше ката,
Зрадника породила!

М. Підгірянка.

«»

УКРАЇНСЬКІЙ ЖІНЦІ.

Ми знаємо жінку, що матірю зветься,
Що почесне місце займа між людей,
Так боляче серце нічیه не беться,
Як матері серце за рідних дітей.

Ми знаємо жінку, як промінь яскраву,
Принадну, чарівну, чутливу, ясну,
Ту жінку натхненну і ніжно-ласкаву,
Яку ми кохаєм, як сонце, весну.

І першу і другу ми раді вітати,
Але найдорожча нам жінка-борець,
Для неї пісні я хотів би співати,
Для неї плету я лавровий вінець.

Вона не зітхання несе на Вкраїну,
А кидає працю у вирій змагань,
Готова, як мати за рідну дитину,
За край свій віддати життя без вагань.

Для неї дорожча її Батьківщина,
Ніж радість кохання, ніж сльози дітей,
Прийми ж привітання від брата, від сина,
Українська жінко, у свій ювілей...

Дмитро Геродот.

СИРІТСЬКА ДУМКА.

Нині ненці кожне цвітом
Доріженьку стеле. —
Неня ж моя у Богойка,
Ой, леле! Ой, леле!

Цить, цить серце — не тужи так! ...
Знаю добре, знаю:
Неня сліз моїх не хоче,
Ні жалю — відчаю ...

Неня моя у Богойка —
У раю вітає,
Та на своє дитинятко
Звідтам поглядає ...

Бачу погляд ... чую голос,
Словечко пещене —
Як голубонька та сиза
Неня біля мене ...

Серцем чую — хоч не вмію
Словом передати —
Серцем чую голос нені:
„Є ще друга мати! ...”

Тямлю, тямлю — ви учили
Матір цю любити, —
Тай для тої України
Трудитися ... жити ...

Збережу святу науку
У кожній хвилині, —
І буде та Україна
Матірю дитині! ...

Не жалітиму для неї
Ні життя, ні труду...
А до тебе, моя нене,
Молитися буду...

Не розділить і могила
Неньки від дитини,
Не загине наша слава,
Слава України!

Уляна Кравченко.

—————«»—————

ДОНЯ ДО МАТЕРІ.

Моя нене найдорожча
І найліпша в світі,
Прийми нині в своє свято
Від доні ті цвіти.

Кожна цвітка тобі скаже,
Як тебе кохаю,
Кожна шепче, чого щиро
Я тобі бажаю.

Ця фіялка тобі скаже,
Що мое серденько
Беться щиро і з любовю
Все за тебе ненько.

А цей ряст тобі розкаже,
Що моя істота
Все про тебе лиш думає,
Моя мамцю злота.

А та рута заговорить
В день свята твого,
Що я тобі зичу щастя
Із серця цілого.

Данило Восьмиліток.

БЕЗМІРНО ЩАСЛИВАЯ МАТИ.

Безмірно щаслива мати
Під ручки дитятко взяла
І водить його скрізь по хаті —
Від столу і знов до столу.

Спіткнеться слабенька істота,
А в неї і серце завмре,
Йї стає ще пильніша робота,
Ще більше уваги бере...

Одного щаслива мати
Бажає в важливу ту мить
Своєму малому дитяти —
Щоб твердо навчилось ходити!...

Але от поволі минають
Турботні дитячі літа,
Безсилі істоти зростають —
З дитятка юнак вироста.

І дивнее диво твориться:
Забравши за руки батьків,
Веде вже їх **він** де іскриться
Святий ідеал юнаків!...

Гр. Квасницький.

«»

М А Т И.

Похилилась тихо, чуло
Над колискою дитяти
І прикрила, щоби вснуло...
Хто-ж вона? — це його мати.

Йї молитви за нього шепче:
Божа Матінко Пречиста!

Заступись за моїм сином,
Заступись у Спаса Христа!

Не доїсть, не відпочине
І не всне при немовляти,
Бо для нього все віддалаб!
Хто ж вона? — це його мати.

А воно — мале — радіє,
Рученятами тріпоче...
Мати гладить і цілує,
Сну дитині дати хоче...

Люлі сину, спи, маленький,
Поки я ще доглядаю;
Сни спокійно, ясно, мрійно,
Лиш тебе одного маю!

Похилилась тихо, чуло
Над колискою дитяти
І прикрила, що заснуло...
Хто-ж вона? — це його мати!

І. Трешневська.

ДЕНЬ МАТЕРІ.

(Легенда).

В місяці травні, в квіття багатім,
По землі ходить Божая Мати
І заглядає в кожную хатинку,
Де лиш голубить мати дитинку,
Де в ньеньки личко зрите журую,
А в сльозах очі, зараз рукою
Личенько гладить, сльози втирає,
Пречиста Діва, Мати Святая.

І посумніла Божа Мати:
„Журби та горя в неньок багато,
Праця невпинна, трудів без краю,
Щоб прихилити лиш дітям раю.
З місяця мого одну неділю
Я кожній неньці на втіху вділю.
Хай в день цей ясний добрії діти
Дарують неньці серця і квіти!”

І відтоді вже в цей день всі діти
Приносять неньці у дарі квіти
І враз подяку неньці складають
За журби, труди, любов безкраю.
І прирікають все жити чесно,
Щоб заслужити ласку небесну.
А Божа Мати в небі радіє:
„Росте народу квіт і надія!”

Я. Вільшенко.

О, МАМОЧКО!

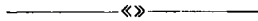
О, Мамочко!
Любити так, як любиш ти,
Ніхто не вміє на землі.
Тому ми всі — дітей гурток —
Сплітаємо тобі вінок
З найкращих квітів на весні,
Тому — при гомоні пісень —
Святкуємо твій, мамо, день!

О, Мамочко!
Травневий блеск, травневий чар
І квіти з рідних піль і лук
Приносимо тобі, як дар,
Ми хилимось до твоїх рук,

Ти сонечком для наших віч
Весь довгий рік — і в день і в ніч —
Тому в неділю цю святу
Тобі приносим яр-красу —
При звуках дзвонів і пісень —
Святкуємо твій, мамо, день!

О, Мамочко!
В любови і подяки день,
При звуках радісних пісень
Прийми від нас, дітей, привіт!
Ми просимо з глибин сердець,
Щоб добрий Бог — щоб Бог Отець
Тобі багато щастя дав,
Щоби тебе нам зберігав.
Сто літ! Сто літ!

Уляна Кравченко.

М А Т И.

Скажи матусенько мені,
За що мене так кохаєш?
Ти бережеш мене у сні
І в день мене все доглядаєш?

І відповіла мати доні:
— Люблю тебе, бо чемна ти.
Бо слухаєш мене ти завжди
І любиш радо в школу йти.

Люблю тому, що ти весела
Мов ластівятко чарівне,
Але скажи мені, маленька, —
Чому так любиш ти мене?

І відповіла доня неньці:
— За твою працю люблю я —
За те, що ти так дуже дбаєш,
Щоб жила в щастю завжди я.

Та ж ти нераз не спиш у нічку,
Як захворію я коли,
Нераз твої молитви щиро
За мене в небо поплили.

За все тебе я люблю, нене,
Люблю матусю я свою.
Я і сказати не умію,
Як я тебе люблю, люблю!...

Ол. Бабій.

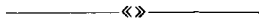
ЩАСТЯ МАТЕРІ.

Дитинятко щось шепоче,
Щось лепече — наче: ма-ма...
В тайні щось сказати хоче,
Засміється... гляне в очі
І лепече і шепоче:
Ма-ма-ма—
Ма-ма-ма...
— Смійся, смій,
Світє мій!
— Та кажи, кажи вже прямо,
Голосно скажи раз: Ма-мо!
Це ж не тайна і не гріх,
Втіха більша за всіх втіх
І на щастя, на велике,
За тісні серденько, груди...
Хай же знають світ і люде:
— Мама! Ма-ма я твоя!

Ти ж дитинонька моя!
Ти моє найбільше щастя,
Що здобути тут лиш дасться,
Одиноке щастя — рай!
Ти життя найкращий цвіт...
Не скривай же, не скривай,
Ну, скажи, скажи при всіх,
Хай про це весь знає світ:
— Ма-ма! Ма-ма я твоя!
Ти і ціль і скарб весь мій,
Сонечко — моє дитя!

А дитинонька сміється,
Допитливо гляне в очі
І лепече і шепоче:
Ма-ма-ма—
Ма-ма-ма...

У. Кравченко.

У МАМИН ДЕНЬ.

Сьогодні, нене, світлий день
Твого величного свята —
Сьогодні перлами пісень
Заблисне серденько дитяти!
Заблисне серденько дітей
Бажанням щастя і обнови
За труди всі, за труд гіркий,
За стільки щирої любови.
І що ж тобі в цей день дамо
На доказ щедрої відплати?
Та чим тебе звеселимо
За ласки всі, кохана мати?

Брилянтів, перлів в нас нема,
Ні прецінного чар-каміння —
Тому прийми від нас в цей день
Любов сердець, дітей моління.

Ти нас крізь пропасти життя
Ведеш на праведні дороги,
Щоб не блукали без пуття,
Щоб ми не вмерли від знемоги.

І дальше всіх нас ти веди
В життя невідомі тенети!
Не знай ні горя, ні біди —
Кохана, найлюбіша мати!

Т. К.

«»

МОЯ МАТИ.

Як мило та пташка
У гаю співає,
Як любо та струна
На скрипочці грає —
Та краще матуся
Моя промовляє!

Як ясно та зірка
На небі палає,
Як щиро те сонце
Весь світ огріває, —
Та ще краще личко
Матусі сіяє!

Бо пташка співає
І вмить перестане, —
Бо зірка палає
І в морі десь кане, —

За гори заходить
І сонце весняне, —

А личенько мами
І днями й ночами
Пестить нас і гріє,
Аж серце радіє.

Ю. Ігорків.

«»

СВЯТО МАТЕРІ.

Шелести нам барвіночку і зелена рута,
Розцвітайся, гарна роже, розцвітайся суто!

Піднімайся, калинонько; кучерявся мято,
Треба нам сьогодні квіття на велике Свято!

Приберися, наша ниво, у роси намисто,
Приберися в мак червоний, грай нам колосисто...

Хай щебечуть пташенята, божий світ радіє,
Гляньте раз і ви безжурно, мамо, наша мріє...

Мамо, зоре наша ясна, нині ваше Свято!
Рік цілий у вас, матусю, праці так багато...

Чи на світі жар серпневий, чи завія грудня,
Вам лишається, матусю, весь важкий труд
[будня...

Безконечно... труд... робота... в хаті і у полі:
Зморщини кладуть на чолі... на руках мозолі...

Вічно ви про нас в турботі... В білий день і в ночі
Бережуть нас від пригоди материнські очі...

Ой, не все сказати вміє дитиняча мова,
Мамо! Мамо, в рідній хаті — всему ви основа!

З вашим Святом вас вітаєм промінем надії
На щасливі, кращі літа, мамо, наша мріє...

Радуйтеся, мамо рідні, гляньте раз свобідні:
Біля вас, мов ластівята — вються дитинята...

Вам ті діти раді б дати що-найкраще в світі,
О, прийміть і квіти ярі... і серця у дарі...

Уляна Кравченко.

«»

ОДА ДО МАТЕРІ.

Моя люба мати,
Калиновий цвіт,
В тобі, рідна мати,
Весь мій любий світ.
В тобі моє щастя,
В тобі моя ціль,
Моїм твоє горе,
Моїм є твій біль.
Твоя втіха й радість
Радує й мене,
А твій жаль займає
Й серденько моє.
Бо ж я, моя мамо,
Твоя кість і кров;
Ти мене родила,
Ти є мій покров!
Ти мій скарб найбільший,
Ти мій цвіт живий,
Ти моя перлина,
Жемчуг дорогий.
Ти мене хорониш
Від лихих тривог,
Хай благословить тя
З неба Господь Бóg!

Ю. Ігорків.

ПРИВІТ НАШІЙ МАМІ.

Серце нам живіше бється,
Очі криються сльозою . . .
Мамо! Це ж бо з привітанням
Стали ми перед тобою

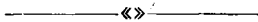
О, прийми від нас ті цвіти,
Це ж твоє сьогодні свято!
Цвіти скроплені росою
Скажуть теж тобі багато.

Цвіти краще все розкажуть,
Як діточа наша мова,
В надмірі любови . . . щастя
Не найдемо перли — слова . . .

Щастям нашим будь щаслива,
Бережи, навчай нас жити,
Щоб могли ми, щоб уміли,
Скрізь народіві служити.

Ти ж провідниця! Веди нас,
Щоб минали тьму лукаву,
Щоб змагали ми до сонця,
Любій Вітчині на славу!

Уляна Кравченко.

М А Т Е Р І.

У нашім раї на землі,
Нічого кращого немає,
Як тая мати молодая
З своїм дитяточком малим.
Буває іноді: дивлюся,
Дивуюсь дивом, і печаль

Охватить¹⁾ душу; стане жаль
Мені її, і зажурюся
І перед нею помолюся,
Мов перед образом святим
Тієї матері святої,
Що в мир наш Бога принесла.

Тепер їй любо, любо жити:
Вона серед ночі встає,
І стереже добро своє,
І дожидає того світу,
Щоб знов на його надивитись,
Наговоритись. „Це моє,
Мое! ...” — І дивиться на його,
І молиться за його Богу,
І вийде з дому погулять,
Гордіше самої цариці,
Щоб людям, бачте, показати
Своє добро: „А подивіться,
Мое найкраще над всіми!”
І ненароком²⁾ інший гляне, —
Весела, рада, Боже мій!
Несе до дому свого Івана;
І їй здається — все село
Весь день дивилося на його,
Що тільки й дива там було,
А більше не було нічого ...
Щасливая! ...

Літа минають,
Потроху діти виростають,
І вирости, і розійшлись
На заробітки, в москалі.
А ти осталася, небого,
І не осталося нікого

¹⁾ Хапає: охватить — обхопити (московське).

²⁾ Не вмисле, не хочачи, випадково.

З тобою дома. Нагоди
Старої нічим одягти
І витопись зимою хати;
А ти не здужаєш і встати,
Щоб хоч вогонь той розвести,
В холодній молишся оселі
За їх, за діточок...

А ти³⁾

Великомученице? Села
Минаєш, плачучи, вночі,
І, полем-степом ідучи,
Свого ти сина закриваєш,
Бо й пташка іноді пізнає
І защебече: „Он байстря
Несе покритка на базар!”
Безталанная! Де ділась
Краса твоя,
Що всі люде дивувались?
Пропала, немає!...
Все дитинопька забрала
І вигнала з хати;
І вийшла ти за царину,
З хреста ніби знята.
Старці тебе цураються
Неначе прокази⁴⁾,
А воно таке маленьке, —
Воно ще й не лазить;
І коли-то воно буде
Гратись, і промовить
Слово „мамо”, — великеє,
Найкращее слово!
Ти зрадієш і розкажеш

³⁾ Звідсіля йде вже порівняння з матіррю-покриткою — а далі (від слів: „Добре отим панам жити”), вже на кінці: мати-паня

⁴⁾ Страшна ведуга, відома з Біблії, що все тіло гнєє та кланьками відпадає.

Дитині правдиво
 Про панича лукавого, —
 І будеш щаслива...
 Та не довго: бо не дійде
 До зросту дитина, —
 Піде собі сліпця водить,
 А тебе покине
 Калікою на розпутті⁵⁾,
 Щоб собак дражнила,
 Та ще й вилає — за те, бач,
 Що на світ родила,
 І за те ще, що так тяжко
 Дитину любила...
 І любитимеш, небого,
 Поки не загинеш
 На морозі, межі псами,
 Денебудь під тином!...
 Отим мені і жаль стане
 Матері небоги;
 Що вона його так любить,
 Так гине за його,
 За те чадо⁶⁾ поганеє,
 Занапасть в світі
 Найкращеє добро своє,
 Молодії літа.
 А воно, буває з його
 Не вийде нічого,
 Або вийде недолюдок,
 Сатана безрога.
 І ніколи із байстри
 Не матиме мати
 Собі доброї дитини,
 Хоч вона й багата.

⁵⁾ Роздоріжжя, де розходяться в різні боки дороги.

⁶⁾ Церковне слово — дитина.

Добре отим панам жити:
Нічого не знають!
І не знають, як ті діти
У їх виростають,
Бо матері там не мають,
А мамку приймають.

Тарас Шевченко.

ЗМІСТ ТРЕТЬОЇ ЧАСТИНИ:

	Стор.
В день української матері (Промова на святі)	5
Значення Свята Матері. — О. Дучимінська	8
У Свято Матері. — Теодор Курпіта	12
Ддя мамусі. — Михайлина Сарабун	13
Мати. — Борис Грінченко	14
На свято матусі — Уляна Кравченко	15
Наша мати. — „Дзвінок” 1902	16
Найперші діаманти. — О. Б.	17
На день 12-го травня. — У. Кравченко	18
Мати. — М. Семотюк	19
Народня пісня про матір.	21
Нені. — У. Кравченко	22
Немає в мене мамини... — І. Трешневська	23
Мати. — С. Черкасенко	23
Нашій неписьці. — Р. Завадович	24
Хто ж го? — С. Король	25
Мати (Баллада). — М. Лермонтов	26
Матері — Людмила Волошка	27
Моїй мамі... — Ст. Чарнецький	28
Молитва за маму (Збірна) — У. Кравченко	29
Моя мати. — Ю. Шкрумеляк	30
Мамі на іменини. — В. Л.	31
Мама. — О. Луда	32
На свято матусі. — У. Кравченко	33
Моя мама. — М. Підгірянка	34
Материнська любов. — Я. Неруда	34
То наша мама. — Галя	35
На день матері. — У. Кравченко	36
На озері. — Я. Вільшенко	37
Матірна мова. — М. Кумка	38
Сестрі українці. — М. Підгірянка	39
Мати. — П. Карманський	40
Чи є в світі що солодше? — Іванна Блажкевич	41
Українській дитині. — У. Кравченко	42
Мати й діти. — М. Ваврисевич	43
Материнка (Переказ). — Я. Вільшенко	44

	Стор.
Три віночки. — М. Підгірянка	45
Мамусині мрії. — Ж. Пришляк	46
Свято Матері. — Ю. Шкрумеляк	47
В мамин день. — Я. Вільшенко	48
На свято матусі. — У. Кравченко	49
Величаєм тебе, мамо! — І. Блажкевич	50
Мамина лялька. — М. фон-Рендель	51
Легенда. — М. Вороний	52
Дитяча вдяка. — Р. Завадович	53
Мати. — К. З.	54
Моя мамуся. — Ева Шельбург-Островська	55
У мамин день. — Р. Завадович	55
Мама. — С. Ковбель	56
На „Свято Матері“. — У. Кравченко	57
Бажання дитини. — Ю. Шкрумеляк	58
Українській жінці. — Ірина Гладка	59
Бажання в мамин день. — О. П.	60
Бажання матері. — М. Підгірянка	61
Українській жінці. — Д. Геродот	62
Сирітська думка. — У. Кравченко	63
Доля до матері. — Д. Восьмиліток	64
Безмірно щаслива мати. — Ір. Квасницький	65
Мати. — І. Трешнерська	65
День Матері (Легенда). — Я. Вільшенко	66
О, мамочко! — У. Кравченко	67
Мати. — О. Бабій	68
Щастя матері. — У. Кравченко	69
У мамин день. — Т. К.	70
Моя мати. — Ю. Ігорків	71
Свято Матері. — У. Кравченко	72
Ода до матері. — Ю. Ігорків	73
Привіт нашій мамі. — У. Кравченко	74
Матері. — Т. Шевченко	74

**ДЛЯ НАУКИ СПІВУ В ШКОЛІ ЧИ ДОМА
НАЙЛІПШЕ НАДАЄТЬСЯ**

ШКІЛЬНИЙ СПІВАНИК

у 3-ох частях з нотами на 1, 2 і 3 голоси.

Багато оригінальних пісень, уложених
для українських дітей в Канаді.

При кінці уміщений

ДОДАТОК ГІМНАСТИЧНИХ ВПРАВ

з топірцем, вільноруч і лентами

для хлопців і дівчат. До всіх вправ є
подані образці з описом кожного руху.

Цей співаник повинен мати кожний
український учитель і кожна укра-
їнська дитина. Він повинен бути
в кожній хаті, де є укра-
їнські діти.

Ціна 75 центів.

Замовлення слати на адресу:

UKRAINIAN VOICE

P. O. Box 3626

WINNIPEG

CANADA

ДЕКЛЯМАТОР С Н І П

ТОМ I. — ДЛЯ ДІТЕЙ І МОЛОДІ:

ЧАСТЬ 1. Патріотичні і веселі деклямації50
ЧАСТЬ 2. Деклямації на Новий Рік, на Велик- день, на Святомиколаївські вечорі, на Різдво, на Свято Книжки40
ЧАСТЬ 3. Деклямації на День Матері35

ТОМ II. — ДЛЯ СТАРШИХ:

ЧАСТЬ 1. Патріотичні і веселі деклямації60
ЧАСТЬ 2. На Свято Шевченка, Франка, Лесі Українки і др.60
ЧАСТЬ 3. На роковини Першого Листопада, на роковини Самостійности й Соборно- сти України, на роковини Крут50

Оба томи разом, брошуровані \$2.75

На добрім книжковім папері, оправлені в гарних,
синіх окладинках, напис витиснений золотими
буквами, оба томи становлять разом
поверх 800 сторін. — Ціна \$6.00.

Замовлення слати на адресу:

UKRAINIAN VOICE

BOX 3626

WINNIPEG, MAN.